

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

Articul. I. De natura & divisione Logicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

4 DE PROLEGOMENIS LOGICÆ.
PROLEGOMENA LOGICÆ,

SIVE
Natura, Divisio, Genus, Diffe-
rentia, Proprietates & Causalitas
Logicæ.

ARTICULUS I.

De Natura & Divisione Logicæ.

I. **D**ico 1. Nomine Logicæ in genere confi-
deratæ intelligitur Facultas trium men-
tis operationum directiva, id est: virtus diri-
gens apprehensiones, judiciâ, discursus, ne
intellectus in definiendo, dividendo & argu-
mentando hallucinetur. Desumptus est hic
conceptus ex ipso nomine Logicæ, quod idem
sonat, ac rationalis sive fermocinalis. Atque
hæc ipsa est ratio, cur Logica à plerisque dica-
tur Philosophia rationalis, quòd rationem diri-
gat; aut fermocinalis, quod sermonem mode-
retur, internum nimirum, sive sermonem men-
tis; nam sermo externus aut vocalis aut scriptus
Logici potiùs, quàm Logicæ opus est, ut infra
pluribus demonstrabitur.

2. *Dico 2.* - Logicæ divisio multiplex est.
Primò dividitur in Naturalem & Artificialem.
Naturalis est virtus sive facultas intellectui con-
naturalis, vi cuius absque regulis artificialibus
potest intellectus noster rectè apprehendere, ju-
dicare, discurrere. Sic homo illiteratus vi Lo-
gicæ naturalis infert, se moriturum, ex com-
muni

muni principio : *Omnis homo moritur. Atqui ego sum homo, ergo moriar. Artificialis est virtus intellectus juxta regulas certas & infallibiles rectè apprehendendi, judicandi, & discurrendi. An detur Logica naturalis & artificialis, à multis fusiùs tractatur : Cum enim Aristoteles L. 2. Poster. cap. 1. dicat: Ζητῶμεν τέτταρα τὸ ὅτι, τὸ δῆλον, εἰ ἐστὶ, τί ἐστίν. h. e. De re quapiam tractaturi, quærimus quatuor : quod, propter quid, si est, quid est. Hinc plures contra bonam philosophandi methodum sese peccare graviter autumant, nisi quæstionem hanc : Si est? vel an sit Logica tum naturalis, tum artificialis? ab initio statim pertractent. Ego illos minimè carpens, sed ad utiliora & necessaria magis properans, quæstionem hanc absque piaculo prætermitto, & si quis fortè de existentia Logicæ Naturalis aut Artificialis dubitet, hunc ad rudes, ad Dialecticam (quo nomine solam eam Logicæ partem Aristoteles inscripsit, quæ de Topico est, seu Syllogismo probabili, jam verò ex communi Philosophorum usu ad Logicam universam extenditur) ad Aristotelem, aliòsque authores benè multos ablego, ex quibus facilè convincetur dari Logicam & naturalem & artificialem actualem, quam si sæpius in exercitium deduxerit, Logicam quoque habitalem dari experimento ipse suo emolumentòque edoctus ultrò fatebitur. Quomodò verò nata sit Logica artificialis infra de Logica scientia tradam.*

6 DE PROLEGOMENIS LOGICÆ.

Secundò Logica artificialis (de qua sola deinceps sermo erit) subdividitur in actualem & habitualem. *Actualis* sunt ipsæ regulæ docentes modum infallibiliter rectè apprehendendi, judicandi, discurrendi. Vocantur hæ regulæ alio nomine *Actus* Logicæ *dirigentes*, *elicti*, *immediati*, propterea quod Logica habitualis immediatè ad illos inclinet & faciliat. *Actus* verò facti juxta regulas, v. g. definitio facta juxta regulas definitionis, appellantur *Actus directi*, *mediati*, *imperati*.

Tertiò dividitur in docentem & utentem, eamque actualem & habitualem. *Docens actualis* sunt regulæ universales potentes dirigere intellectum in ordine ad definitiones, divisiones, & argumentationes. *Utens actualis* sunt eadem regulæ ad usum actualem applicatæ. V. g. Si juxta hanc regulam: Definitio debet constare genere & differentiâ, facias hanc definitionem: homo est animal rationale. *Docens habitualis* est facultas inclinans intellectum ad eliciendas regulas logicas non applicatas, & præcisè potentes dirigere. *Utens habitualis* est facultas inclinans ad regulas applicatas ad usum, seu actu dirigentes. An Logica docens & utens distinguantur, dicetur, quando investigato priùs Logicæ genere & differentiâ, de ejus proprietatibus agetur.

Quartò alia Logica dicitur *Apprehensiva*, quòd apprehensiones, alia *Judicativa*, quòd judicia, alia *Discursiva*, quòd discursus dirigat. Denique discursiva vel est *Analytica*, quæ de syllo-

sylogismo scientifico agit seu demonstratione. Vel est *Topica*, quæ per infallibiles regulas docet intellectum in materia probabili conclusionem quoad materiam quidem probabilem, quoad formam verò certam & evidentem deducere. Vel est *Sophistica*, quæ docet infallibiliter syllogismum falsum dignoscere, ejusque fallacias detegere.

ARTICULUS II.

De Genere Logicæ.

3. **H**Oc & sequentibus articulis in essentiam Logicæ accuratiùs inquiretur: quia verò rei cujuslibet essentiam duo constituunt, Genus nimirum & Differentia; hinc investigabitur primò, quodnam sit genus Logicæ? quæ ejus differentia sit, postea tradetur. Hic porrò velim observes, statum quæstionis non esse de genere remoto; an scilicet Logica sit ens, sit qualitas, accidens, habitus? de hoc enim nemo dubitat. Status igitur quæstionis est de genere proximiorè Logicæ: an secundum omnes partes suas Analyticam, Topicam & Sophisticam sit virtus, sit ars, sit scientia? quæstioni huic tribus sequentibus §§. satisfiet.

§. I.

An Logica sit Virtus Intellectualis?

4. *Nota.* Virtus in genere est optima dispositio potentia ad proprium opus. Ita Aristoteles 6. Ethic. cap. 1. Dicitur 1. *Optima dis-*